



РІШЕННЯ

від 14 січня 2026 року № 2 (204)

про внесення на розгляд

**Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти
подання про наявність у дисертації доктора педагогічних наук
Ципко Вікторії Віталіївни «Методична система
навчання суспільствознавчих дисциплін студентів
технічних університетів» фактів порушення вимог з питань текстових
запозичень без посилання на джерело (академічного плагіату)**

До Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти (далі – Національне агентство) 03 березня 2025 року надійшла скарга від Смірнова Олега Ювеналійовича щодо виявлення в захищеній 20 листопада 2015 року на засіданні спеціалізованої вченої ради К 26.452.03 в Інституті педагогіки НАПН України дисертації доктора педагогічних наук Ципко Вікторії Віталіївни «Методична система навчання суспільствознавчих дисциплін студентів технічних університетів» фактів академічного плагіату (№ 7-25-АД від 03.03.2025, далі – скарга).

Комітет з питань етики (далі – Комітет) своїм рішенням від 19 березня 2025 року № 11 (147) прийняв скаргу до розгляду.

Про прийняття скарги до розгляду Комітетом належним чином були проінформовані Інституті педагогіки НАПН України як установа, спеціалізована вчена рада якої прийняла рішення про присудження наукового ступеня, та Ципко В. В. як особа, стосовно дисертації якої подано скаргу. Водночас копія скарги оприлюднена на сайті Національного агентства.

Перевірку викладених у скарзі відомостей здійснював уповноважений підрозділ секретаріату Національного агентства, який 18 листопада 2025 року надав голові Комітету Звіт перевірки відомостей щодо наявності в дисертації доктора педагогічних наук Ципко Вікторії Віталіївни «Методична система навчання суспільствознавчих дисциплін студентів технічних університетів» фактів академічного плагіату з результатами проведеного аналізу виявлених у дисертації за допомогою відповідного програмного забезпечення фрагментів збігів щодо неправомірного використання наукових текстів, ідей, розробок,



№ документа: 4

Дата реєстрації: 14.01.2026

Сертифікат: 14402D08000

Дійсний з: 29.09.2025 16:39:34

Дійсний до: 29.09.2026 23:59:59

Підписувач: Артюхов Артем Євгенович

Мітка часу: 14.01.2026 21:21:26

наукових результатів і матеріалів інших авторів без відповідного посилання (далі – матеріали перевірки).

Головою Комітету матеріали перевірки були передані 20 листопада 2025 року на ознайомлення членів Комітету та визначено доповідача за справою.

Матеріали перевірки скарги були проаналізовані Доповідачем та визнані достатніми для розгляду скарги Комітетом по суті.

Комітет за наслідками вивчення матеріалів перевірки, а також інформації, наданої Доповідачем, дійшов висновку про наявність фактів порушення вимог з питань текстових запозичень без посилання на джерело (академічного плагіату) в дисертації доктора педагогічних наук Ципко Вікторії Віталіївни «Методична система навчання суспільствознавчих дисциплін студентів технічних університетів».

У дисертації Ципко В. В. за допомогою програмного забезпечення виявлено відтворення без належних посилань на джерела запозичення фрагментів таких наукових праць іншого авторства:

1. Андреева М. В. Місце релігієзнавства в системі гуманітарної освіти вищої школи // Гуманізм та освіта: збірник матеріалів VIII міжнар. наук.-практ. конференції, м. Вінниця 19-21 вересня 2006 р. Вінниця: УНІВЕРСУМ-Вінниця, 2006. С.122-123.

2. Галімов А. В. Теоретико-методичні засади підготовки майбутніх офіцерів-прикордонників до виховної роботи з особовим складом : автореф. дис. ... доктора пед. наук : 13.00.04 – Теорія і методика професійної освіти. Тернопіль, 2005. 41 с.

3. Городяненко В. Г., Гілюн О. В., Демічева А. В. та ін. Соціологія. Київ: Видавничий центр «Академія», 2002.

4. Іванов С. В., Кітов М. Г. Філософія і фундаменталізація університетської освіти // Вища школа. Наук.-практ. вид. Київ: «Знання», 2013. № 1. С. 22–26.

5. Курок В. П. Фундаменталізація підготовки інженера як нагальна потреба часу // Теорія та методика навчання фундаментальних дисциплін у вищій школі: зб. наук пр. Кривий Ріг: Видавничий від. НМетАУ, 2004. С. 130–134.

6. Мазко О. П. Формування інтерактивної компетенції майбутніх учителів іноземної мови в процесі навчання писемного мовлення // Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка. 2008. №39. С.132–135.

7. Орищенко В.Г. Зміст стандартизації і гуманізації вищої професійно-педагогічної освіти на рівні навчальних планів та програм. *Педагогіка вищої школи*. Навч. посібник. 2-ге вид., переробл. і доповн. За ред. проф. З.Н. Курлянд. Київ: «Знання», 2005. 399 с.

8. Панібудьласка В. Ф., Деревінський В.Ф., Макогон В.П. та ін. Історія України. Київ: КНУБА, 2008.

9. Патерикіна В. В., Сандига О. І., Сищик А. С. Значення викладання філософії у гуманізації вищої технічної освіти // Гуманізм та освіта: збірник матеріалів VIII міжнар. наук.-практ. конф., м. Вінниця, 19–21 вересня 2006 р.

Вінниця : УНІВЕРСУМ-Вінниця, 2006. С. 285–287.

10. Раков С. А. Формування математичних компетентностей учителя математики на основі дослідницького підходу в навчанні з використанням інформаційних технологій : дис. ... доктора пед. наук : Харків, 2005. 518 с.

11. Слободянюк А. В. Значення соціології як науки та навчальної дисципліни в сучасному українському суспільстві // Вісник Вінницького політехнічного інституту, 2011. № 1. С.16–20.

12. Смагіна Т. М. Громадянська компетентність у контексті особистісного виміру // Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка, 2005. №25. С. 229–231.

13. Триус Ю. В. Комп'ютерно-орієнтовані методичні системи навчання математичних дисциплін у вищих навчальних закладах : дис. ... доктора пед. наук : Черкаси, 2005. 650 с.

14. Шляхтун П.П. Методика викладання соціально-гуманітарних дисциплін. Навч.-методич. посібник. Київ: Видавничий центр Академія, 2011. 224 с.

15. Юрій М. Ф. Соціологія. Київ: Кондор, 2005. 288 с.

16. Яремчук С. С. Методика викладання соціології та суспільствознавчих дисциплін. Чернівці: ЧНУ, 2012.

17. Андрейчук Н. В. Материалы к курсу «Методика преподавания философии». калининград: Изд-во КГУ, 2003. 69 с.

18. Ашмарин И. И., Клементьев Е. Д. Гуманитарная составляющая университетского научно-технического образования // Высшее образование в России. 2009. №1. С.3-14.

19. Басова Н.В. Педагогика и практическая психология. ростов-на-дону: Феникс, 2000. 416 с.

20. Даньшина С.А. Развитие отечественного высшего обществоведческого образования во второй половине XX века // Вестник удмуртского университета. История и филология. 2012. Вып. 3. С.123–126.

21. Зарецкая С. Л. Образование в контексте глобализации (вместо предисловия) // Глобализация и образование, 2001. №1. С. 4–19.

22. Пушкарёва М.П. Гуманизация и гуманитаризация высшего образования // Наука и образование. 2014. № 3. С. 16–19.

У результаті аналізу в дисертації Ципко В. В. встановлена наявність відтворення без змін (або з незначними змінами), а також у перекладі з російської мови текстів інших авторів без посилання на автора (авторів).

У тексті дисертації виявлено порушення вимог з питань текстових запозичень без посилання на джерело: понад 250 фрагментів тексту обсягом від одного речення є відтворенням (дослівним та/або з перефразуванням, перекладом з російської мови) наукових текстів, ідей, розробок, наукових результатів і матеріалів 22 інших авторів (авторських колективів) без відповідних посилань на автора (авторів) та/або на джерело.

Також у посилальному апараті дисертації виявлено випадки приписування певним джерелам тієї інформації, якої вони не містять (фальсифікація джерельної бази дослідження).

При оцінці матеріалів перевірки Комітет керується пунктом 21 Порядку розгляду, згідно з яким будь-які документи чи свідчення про наявність або відсутність у дисертації та/або наукових публікаціях, у яких висвітлені наукові результати дисертації, фактів академічного плагіату, фабрикації, фальсифікації не є вирішальними, не мають наперед визначеного значення для Комітету і враховуються в сукупності з іншими документами та матеріалами при прийнятті рішень відповідно до цього Порядку.

Відповідно до частини сьомої статті 28¹ Закону України «Про наукову і науково-технічну діяльність» скасування рішення спеціалізованої вченої ради про присудження наукового ступеня кандидата наук, доктора наук у разі встановлення відповідно до законодавства фактів академічного плагіату, фабрикації чи фальсифікації Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти здійснюється у порядку, затвердженому Кабінетом Міністрів України, та може бути оскаржене відповідно до законодавства.

Згідно з абзацами першим, четвертим пункту 40 Порядку присудження та позбавлення наукового ступеня доктора наук, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 17 листопада 2021 р. № 1197 (далі – Порядок 1197) у МОН розглядаються звернення щодо порушення вимог з питань текстових запозичень без посилання на джерело, академічного плагіату, фабрикації, фальсифікації за поданням Національного агентства – безстроково.

Відповідно до пункту 38 Порядку № 1197, особа, якій за рішенням МОН (МОНмолодьспорту, ВАК) видано диплом доктора (кандидата) наук, може бути позбавлена відповідного ступеня у разі виявлення порушень вимог нормативно-правових актів з питань атестації наукових кадрів, чинних на момент прийняття рішення МОН (МОНмолодьспортом, ВАК) про видачу відповідного диплома або затвердження рішення ради про присудження ступеня доктора філософії.

Відповідно до абзацу другої частини шостої статті 6 Закону «Про вищу освіту» (в редакції, чинній на момент прийняття рішення МОН про видачу диплома) виявлення академічного плагіату у захищеній дисертації (науковій доповіді) є підставою для скасування рішення спеціалізованої вченої ради про присудження наукового ступеня та видачу відповідного диплома.

Відповідно до пункту 9 Порядку присудження наукових ступенів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24 липня 2013 року № 567 (в редакції, чинній на момент прийняття рішення МОН про видачу диплома, далі – Порядок № 567) дисертація на здобуття наукового ступеня є кваліфікаційною науковою працею, виконаною особисто здобувачем у вигляді спеціально підготовленого рукопису або опублікованої монографії. Підготовлена до захисту дисертація повинна містити висунуті здобувачем науково обґрунтовані теоретичні або експериментальні результати, наукові

положення, а також характеризуватися єдністю змісту і свідчити про особистий внесок здобувача в науку.

Відповідно до пункту 14 Порядку № 567 у разі виявлення текстових запозичень, використання ідей, наукових результатів і матеріалів інших авторів без посилання на джерело дисертація знімається з розгляду незалежно від стадії проходження без права її повторного захисту. Виявлення в дисертації, авторів якої вже видано диплом доктора чи кандидата наук, текстових запозичень без посилання на джерело, є підставою для прийняття рішення про позбавлення його наукового ступеня.

Окрім того, згідно з пунктом 4.7. Положення про спеціалізовану вчену раду, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України від 14 вересня 2011 року № 1059, якщо рада встановила, що здобувач використав ідеї та розробки, текстові запозичення, наукові результати та матеріали інших авторів без посилання на джерело, то рада знімає дисертацію з розгляду незалежно від стадії проходження без права її повторного захисту. У цьому разі заява про зняття дисертації з розгляду не приймається, а до МОНмолодьспорту надсилається рішення ради разом з авторефератом і стенограмою засідання. А відповідно до пункту 1.9. цього Положення у разі порушення радою вимог нормативно-правових актів з питань присудження наукового ступеня доктора чи кандидата наук МОНмолодьспорт скасовує прийняте радою рішення і може вжити до неї заходи в межах своєї компетенції, у тому числі до зупинення діяльності цієї ради.

При цьому згідно з частиною шостою статті 69 Закону України «Про вищу освіту» (в редакції, чинній на момент прийняття рішення МОН про видачу відповідного диплома Ципко В. В.) академічний плагіат – це оприлюднення (частково або повністю) наукових результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження та/або відтворення опублікованих текстів інших авторів без відповідного посилання. Частиною четвертою статті 42 Закону України «Про освіту» визначено, що порушенням академічної доброчесності вважається, зокрема, академічний плагіат – оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості) та/або відтворення опублікованих текстів (оприлюднених творів мистецтва) інших авторів без зазначення авторства.

Таким чином, наявність у дисертації «текстових запозичень, використання ідей, наукових результатів і матеріалів інших авторів без посилання на джерело», узгоджується із визначенням академічного плагіату, закріпленим частиною шостою статті 69 Закону України «Про вищу освіту», частиною четвертою статті 42 Закону України «Про освіту».

Згідно з частиною дев'ятою статті 19 Закону України «Про вищу освіту» Комітет з питань етики розглядає питання порушення академічної доброчесності і вносить відповідні подання до Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти.

На підставі наведеного, відповідно до частини дев'ятої статті 19 Закону України «Про вищу освіту», частини четвертої статті 42 Закону України «Про освіту», частини сьомої статті 28¹ Закону України «Про наукову і науково-технічну діяльність», пунктів 38–41 Порядку присудження та позбавлення наукового ступеня доктора наук, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 17 листопада 2021 року № 1197, пунктів 21–22 Порядку розгляду скарг/повідомлень щодо фактів академічного плагіату, фабрикації, фальсифікації, затвердженого на засіданні Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти (протокол № 16 (45) від 24 жовтня 2023 року, зі змінами), з урахуванням чинних на момент прийняття рішення МОН про видачу відповідного диплома Ципко В. В. абзацу другою частини шостої статті 6, частини шостої статті 69 Закону України «Про вищу освіту», пунктів 9, 14 Порядку присудження наукових ступенів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24 липня 2013 року № 567, пунктів 1.9, 4.7 Положення про спеціалізовану вчену раду, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України від 14 вересня 2011 року № 1059, Комітет

ВИРІШИВ: внести на розгляд Національного агентства подання про наявність у дисертації доктора педагогічних наук Ципко Вікторії Віталіївни «Методична система навчання суспільствознавчих дисциплін студентів технічних університетів» фактів порушення вимог з питань текстових запозичень без посилання на джерело (академічного плагіату).

Голова Комітету

Артем АРТЮХОВ